

Rapport

Een onderzoek naar een klacht over het overnemen van de inning en de communicatie daarover door het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) te Rotterdam

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over het LBIO gedeeltelijk gegrond en gedeeltelijk niet gegrond.

Datum: 13 oktober 2016

Rapportnummer: 2016/093

DE KLACHT

Verzoeker klaagt erover dat het LBIO op 6 mei 2015 de inning van de partneralimentatie heeft overgenomen, zonder hem de gelegenheid te geven dit door betaling van de achterstand te voorkomen.

Ook klaagt verzoeker erover dat het LBIO meteen loonbeslag heeft gelegd, terwijl zijn betaling op dat moment al onderweg was.

Daarnaast klaagt verzoeker erover dat het LBIO hem niet heeft laten weten dat het opheffen van het loonbeslag betekende dat de inning bleef gehandhaafd.

BEVINDINGEN

Wat is er gebeurd?

Verzoeker is gescheiden. De rechter heeft op 25 juni 2013 bepaald dat hij alimentatie moet betalen aan zijn ex-partner. Zijn ex-partner heeft het LBIO diverse malen gevraagd om de inning van de alimentatie over te nemen¹.

Het LBIO schrijft op 2 juni 2014 aan verzoeker dat het de inning van de alimentatie niet zal overnemen, omdat hij de achterstallige alimentatie alsnog aan zijn ex-partner heeft betaald. Tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman is gebleken dat dit naar aanleiding van het tweede verzoek van de ex-partner is geweest en dat het LBIO het eerste verzoek in september 2013 heeft ontvangen.

Het LBIO schrijft in de brief van 2 juni 2014: "Als het LBIO op korte termijn weer een inningsverzoek van (verzoekers ex-partner; N.o.) ontvangt, dan wordt u niet meer in de gelegenheid gesteld de achterstand alsnog binnen 14 dagen rechtstreeks aan (verzoekers ex-partner; N.o.) te betalen. U krijgt dan wel de gelegenheid aan te tonen dat u de volledige bijdrage op een zodanig tijdstip hebt voldaan dat redelijkerwijs aangenomen kan worden dat (verzoekers ex-partner; N.o.) deze betaling ook inderdaad heeft ontvangen in of vóór de maand waarvoor deze bestemd is."

Het LBIO schrijft verzoeker vervolgens op 9 april 2015 dat het opnieuw een verzoek van zijn ex-partner heeft ontvangen om de inning van de alimentatie over te nemen. Het LBIO vermeldt in deze brief het oorspronkelijk door de rechter vastgestelde bedrag van € 778,95 en het hogere bedrag van € 785,15 dat verzoeker inmiddels als gevolg van indexering² verschuldigd is. In de bijlage is de betalingsachterstand vermeld: een bedrag van € 24,92 over de maanden januari 2015 tot en met april 2015. Dit overzicht laat zien

¹ Het LBIO kan op grond van artikel 408, boek 1 Burgerlijk Wetboek (zie Achtergrond onder 1.) de inning van de alimentatie voor ex-partners en kinderen overnemen als de betalingsplichtige deze niet (volledig) betaalt.

² De wettelijke indexering bedraagt per 1 januari 2014 0,9% en per 1 januari 2015 0,8%. De alimentatie die verzoeker moet betalen is per 1 januari 2015 door deze indexering automatisch verhoogd met € 6,23 per maand: van € 778,95 naar € 785,15.

dat verzoeker in de maanden januari tot en met april telkens op de 6e van de maand de alimentatie voor die lopende maand heeft overgemaakt en dat dit bedrag steeds € 6,23 te laag was (het bedrag zonder de indexering).

Het LBIO schrijft ook in de brief van 9 april 2015:

"Als u de alimentatie naar uw mening geheel heeft betaald, verzoeken wij u dit (...) aan te tonen. (...) binnen 14 dagen na dagtekening van dit schrijven (...). Als u (...) aan toont dat u voor de datum van deze brief wel de volledige bijdrage heeft betaald, zal het LBIO het incassoverzoek afwijzen. Indien dit niet het geval is, zal het LBIO direct de inning overnemen."

Het LBIO deelt in deze brief ook mee dat de gevolgen van de overname zijn: dat verzoeker over de alimentatie opslagkosten³ moet betalen, dat hij niet meer rechtstreeks aan zijn ex-partner mag betalen en dat het LBIO direct incassomaatregelen treft en dat dit kan inhouden dat een beslagformulier aan de werkgever of uitkerende instantie wordt gezonden. Verder schrijft het LBIO:

"Tot slot wijzen wij u erop dat wij voor de beoordeling of het LBIO de inning wel of niet gaat verzorgen, uitgaan van de informatie die ons voor het verstrijken van de eerder genoemde termijn van 21 dagen na dagtekening van deze brief wordt verstrekt."

Verzoeker betaalt op 23 april 2015 de achterstand van € 24,92. Het LBIO ontvangt hiervan op 29 april 2015 een betalingsbewijs. Vervolgens betaalt verzoeker op 6 mei 2015 de alimentatie voor de maand mei 2015 zonder de indexering en op 8 mei 2015 de indexering van € 6,23.

Het LBIO bericht verzoeker op 6 mei 2015:

"In vervolg op de u toegezonden brief met daarin de genoemde achterstand berichten wij u dat u niet of onvoldoende heeft aangetoond dat u de verschuldigde bijdrage aan (verzoekers ex-partner; N.o.) heeft betaald.

Daarom zullen wij nu gevolg geven aan het incassoverzoek en bent u op grond van de wet verplicht om de verschuldigde alimentatiebijdrage ten behoeve van (verzoekers ex-partner; N.o.) over de hieronder nader vermelde periode aan het LBIO te voldoen. (...)

Over de periode van 1 januari 2015 tot en met 31 mei 2015 berekenen wij een achterstand in uw betalingen van EUR 785,18 aan alimentatie plus EUR 117,78 aan opslag, (...) in totaal EUR 902,96. Zoals eerder aangekondigd heeft de overname van de inning tot gevolg dat er een beslagformulier wordt gezonden aan uw werkgever. (...)

Conform de wet zal de inning door het LBIO pas worden beëindigd nadat u tenminste 6 maanden regelmatig d.w.z. iedere maand aan het LBIO heeft betaald. (...)

Ter informatie berichten wij u dat een eventuele omschrijving bij uw betalingen aan het LBIO in verband met de automatische verwerking ervan niet gelezen wordt."

Het LBIO verzoekt op 6 mei 2015 aan verzoekers werkgever om in totaal € 902,96 per maand in te houden. In de bijlage bij deze brief staat onder meer: "Dit beslag omvat alle

---

³ Als het LBIO de inning overneemt, moet de betalingsplichtige naast de alimentatie 15 % van het alimentatiebedrag extra betalen aan het LBIO. Dat zijn opslagkosten.

gelden boven de beslagvrije voet" en verder: "Vooralsnog gaat het LBIO akkoord met een maandelijks inhouding van EUR 1.805,92."

Het LBIO schrijft op 7 mei 2015 aan verzoeker dat hij ondanks de overname van de inning aan zijn ex-partner heeft betaald. Dit bedrag is in mindering gebracht op de vordering. Hij blijft de opslagkosten volledig verschuldigd en het loonbeslag blijft gehandhaafd. Pas nadat er geen sprake meer is van een betalingsachterstand en er gedurende 6 maanden aan het LBIO is betaald, kan er tot sluiting van zijn dossier worden overgegaan.

Verzoeker belt op 8 mei 2015 met het LBIO. Volgens verzoeker zegt hij tegen het LBIO dat hij de indexering over januari tot en met april niet had betaald omdat hij dit over het hoofd had gezien, en dat hij de alimentatie voor de maand mei 2015 op 6 mei had betaald en zijn betaling dus al onderweg was. Het LBIO trekt daarna nog dezelfde dag het loonbeslag in. Het LBIO bericht dit niet aan verzoeker.

Verzoeker klaagt op 27 mei 2015 bij het LBIO dat het LBIO veel te snel tot loonbeslag is overgegaan. Wat zal zijn werkgever wel niet denken als hij zo'n brief krijgt. Ook klaagt hij dat het bedrag van de beslaglegging veel te hoog is, namelijk € 1.805,92 per maand. Verder klaagt hij dat zijn ex-partner kennelijk op 1 mei 2015 aan het LBIO een achterstand had gemeld en het LBIO hierop actie heeft ondernomen, terwijl het LBIO had kunnen weten dat hij altijd de 6^e van de maand betaalt, zodat hij aan zijn verplichtingen had voldaan. Daarom had er volgens hem degelijk onderzoek moeten plaatsvinden voor een beslissing tot beslaglegging. Daarvoor is deze maatregel te ingrijpend. Tot slot klaagt hij dat hij niet weet of het loonbeslag is ingetrokken of niet. Hij dacht dat het LBIO hem na 8 mei 2015 zou informeren of het loonbeslag zou worden ingetrokken, maar hij had niets meer van het LBIO gehoord.

Het LBIO reageert op 30 juni 2015. Het LBIO vindt de klacht ongegrond, en verwijst naar het beleid van het LBIO om de inning direct over te nemen als het voor de derde maal binnen twee jaar een verzoek tot overname van de inning ontvangt⁴. Volgens het LBIO was deze situatie hier aan de orde. Het LBIO had verzoeker op 2 juni 2014 bericht dat hij niet meer de gelegenheid zou krijgen om de achterstand binnen 14 dagen te voldoen, als het LBIO op korte termijn weer een inningsverzoek van zijn ex-echtgenote zou ontvangen. Omdat het LBIO dat verzoek in maart 2015 ontving, had het LBIO verzoeker verzocht om aan te tonen dat hij vóór 9 april 2015 de gehele alimentatiebijdrage inclusief indexering had voldaan. Omdat hij niet had aangetoond dat hij de gehele alimentatie voor 9 april 2015 had betaald, heeft het LBIO hem op 6 mei 2015 op de hoogte gesteld van de overname van de inning. Het LBIO vindt niet dat te snel tot inning is overgegaan middels loonbeslag. Overigens was het loonbeslag op 8 mei 2015 geëindigd. Het LBIO vindt niet dat een te hoog beslag op zijn inkomen was gelegd, omdat niet daadwerkelijk via de werkgever was betaald. Wel vindt het LBIO dat het verzoeker had moeten informeren dat het loonbeslag was beëindigd. Hiervoor biedt het LBIO zijn excuses aan.

---

⁴ Dit beleid van het LBIO komt naar voren in rapport 2010/051, vermeld in Achtergrond onder 2.

Verzoeker schrijft aan het LBIO op 10 juli 2015 dat het loonbeslag op 8 mei 2015 is beëindigd, zodat hij toen aan al zijn verplichtingen had voldaan, en de zaak daarmee was afgesloten. Het LBIO antwoordt verzoeker dat het de inning op 6 mei 2015 heeft overgenomen en dat verzoeker met het intrekken van het loonbeslag in de gelegenheid werd gesteld om zelf aan het LBIO te betalen. Het LBIO zal de inning pas sluiten nadat hij zes maanden aan het LBIO heeft betaald en er geen achterstand meer is.

ONDERZOEK VAN DE NATIONALE OMBUDSMAN

Verzoeker klaagt bij de Nationale ombudsman dat het LBIO hem niet de kans heeft gegeven om de inning te voorkomen: hij had de indexeringsbrief over het hoofd gezien en zijn ex-partner had er niets over gezegd. Hij wist niet wat het LBIO met "korte termijn" had bedoeld in de brief van 2 juni 2014. Ook vraagt hij zich af waarom het LBIO loonbeslag heeft gelegd en daarnaast een incassoprocedure is gestart. Verder wil hij weten waarom het LBIO hem niet heeft geïnformeerd dat na het opheffen van het loonbeslag de incassoprocedure zou doorlopen. Hij had uit de brief van 30 juni begrepen dat de inning was geëindigd.

Visie LBIO

Het LBIO geeft aan dat verzoeker in april 2015 voor de derde keer te laat was met betalen. Daarom kreeg verzoeker in de brief van 9 april 2015 geen mogelijkheid meer om binnen een bepaalde termijn te betalen, maar mocht hij slechts aantonen dat hij al had betaald. Omdat verzoeker daarna alsnog had betaald, blijkt volgens het LBIO dat het erg lastig is om hem te bewegen vooruit te gaan betalen. Zijn ex-partner had gezegd dat dit een bewuste actie van hem was.

Volgens het LBIO was het verzoeker bekend dat hem de volgende keer niet meer de gelegenheid zou worden geboden om alsnog te voldoen zonder overname. Hij heeft het LBIO ook niet gevraagd wat "korte termijn" betekent. Het LBIO heeft ervoor gekozen de betalingsplichtigen niet uitgebreid over deze termijn van twee jaar te informeren, anders zouden betalingsplichtigen wel eens een agenda kunnen gaan bijhouden, zodat zij over twee jaar weer kunnen starten met te laat betalen.

Het LBIO vindt ook dat verzoeker van de indexeringsbrief op de hoogte was, althans had moeten zijn en dat hij niet kan verlangen dat zijn ex-partner hem hierover elk jaar informeert. Het LBIO vindt dat verzoeker het risico heeft aanvaard dat het LBIO hem niet meer de gelegenheid zou geven om alsnog te betalen.

Het LBIO geeft over het loonbeslag aan dat het LBIO in de brief van 9 april 2015 verzoeker heeft bericht dat het bij overname van de inning direct incassomaatregelen treft, zoals loonbeslag. Het loonbeslag is uit coulance opgeheven. Het LBIO begrijpt niet waarom verzoeker een verband legt tussen het opheffen van het beslag en het stoppen van de inning. Het LBIO voegt aan deze informatie toe dat het LBIO bij de werkgever eerst het dubbele bedrag int als sprake is van een hoge achterstand. Dat was in dit geval

echter inderdaad niet juist. Verder was niet gebleken van de bedoeling om tweemaal beslag te leggen.

Reactie verzoeker

Verzoeker antwoordt dat hij dacht dat zijn ex-partner op 1 mei 2015 het LBIO had ingeschakeld, omdat hij de alimentatie voor mei nog niet had betaald. Anders had hij verwacht dat het LBIO hem direct na 10 april 2015 had bericht over het loonbeslag en de incasso, omdat hij geen gelegenheid meer kreeg om het bedrag direct aan zijn ex-partner te betalen. Hij vindt dat het LBIO zelf bij zijn ex-partner had moeten informeren over de indexering, om te voorkomen dat hij in de incassoprocedure terecht komt.

HET OORDEEL VAN DE NATIONALE OMBUDSMAN

De overname van de inning

Het LBIO int de alimentatie voor ex-partners en kinderen, als de betalingsplichtige (de andere ouder of ex-partner) de alimentatie niet (of niet volledig) betaalt. Wel moet aan bepaalde voorwaarden zijn voldaan zoals vermeld in artikel 408 boek 1 Burgerlijk Wetboek (zie Achtergrond onder 1. en verder ook de website van het LBIO: www.lbio.nl). Het LBIO is op grond van het vijfde lid van artikel 408 bevoegd om tot inning over te gaan op de veertiende dag na verzending van de brief waarmee het LBIO de betalingsplichtige in kennis heeft gesteld van het voornemen tot inning. Hierbij is niet vermeld dat het LBIO de betalingsplichtige eerst de kans geeft om alsnog te betalen.

Het LBIO voert het beleid om de betalingsplichtige wel eerst de kans te geven om alsnog te betalen. Het LBIO stuurt namelijk na een verzoek van de ontvangstgerechtigde een brief aan de betalingsplichtige, met het verzoek om binnen twee weken alsnog de achterstand rechtstreeks aan de ontvangstgerechtigde te betalen, of om binnen drie weken aan te tonen dat er geen achterstand is. Hiermee kan hij (of zij) voorkomen dat het LBIO de inning overneemt. Maar, als de ontvangstgerechtigde aan het LBIO binnen twee jaar voor de derde maal vraagt om de inning over te nemen, dan krijgt de betalingsplichtige niet meer de kans om alsnog binnen twee weken te betalen. Dan mag hij (of zij) alleen maar laten zien dat al is betaald, anders neemt het LBIO de inning meteen over.

De Nationale ombudsman vindt in rapport 2010/051 (zie Achtergrond onder 2.) deze werkwijze van het LBIO niet onredelijk, omdat één van de doelstellingen van het LBIO is om het betalingsgedrag van een betalingsplichtige te veranderen en dit niet verbetert wanneer het LBIO een betalingsplichtige keer op keer in de gelegenheid stelt om alsnog de achterstallige alimentatie rechtstreeks aan de alimentatiegerechtigde over te maken.

Het evenredigheidsvereiste houdt in dat de overheid een middel kiest om haar doel te bereiken dat niet onnodig ingrijpt in het leven van de burger en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel.

Het LBIO heeft verzoeker op 9 april 2015 gevraagd om aan te tonen dat hij uiterlijk 9 april 2015 de alimentatie geheel had betaald. Dat heeft hij niet gedaan. Omdat dit het derde betalingsverzoek in twee jaar was, heeft het LBIO de inning van de alimentatie op 6 mei 2015 overgenomen zonder verzoeker alsnog een termijn te geven waarbinnen hij kon betalen.

Het LBIO kon dit bij het derde verzoek op grond van zijn beleid zo doen en hoefde verzoeker dan ook geen betalingstermijn meer te geven. Het LBIO heeft verzoeker in de brief van 2 juni 2014 gewaarschuwd dat hij niet nogmaals een betalingstermijn krijgt, maar dat het LBIO de inning meteen overneemt als het op korte termijn weer een inningsverzoek ontvangt. Hieraan doet de hoogte van het bedrag of het feit dat zijn betaling al onderweg was op het moment dat het LBIO daadwerkelijk ging innen, niet af.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Het leggen van loonbeslag

Als het LBIO de inning overneemt, moet de betalingsplichtige naast de alimentatie, ook 15 % van het alimentatiebedrag aan opslagkosten betalen aan het LBIO. En mag hij of zij niet meer rechtstreeks de alimentatie betalen aan de andere ouder of ex-partner, maar moet hij of zij aan het LBIO betalen. Het LBIO incasseert de achterstallige alimentatie door middel van beslag op het loon (of een uitkering). Loonbeslag betekent dat de werkgever het bedrag aan alimentatie en opslagkosten inhoudt van het salaris en overmaakt aan het LBIO.

De Nationale ombudsman toetst deze gedraging aan het vereiste van maatwerk. Dit betekent dat de overheid bereid is om in voorkomende gevallen af te wijken van algemeen beleid of voorschriften als dat nodig is om onbedoelde of ongewenste consequenties te voorkomen.

Het LBIO heeft verzoeker in de brief van 2 juni 2014 gewaarschuwd dat het bij een volgend verzoek de inning meteen overneemt. In de brief van 9 april 2015 staat dat dit betekent dat het LBIO direct incassomaatregelen treft, zoals loonbeslag. Het LBIO heeft het loonbeslag op 8 mei 2015 overigens opgeheven zonder op deze manier geld innen. Omdat verzoeker elke maand de alimentatie op de 6^e van de maand betaalde, was de alimentatie onderweg op het moment dat het LBIO loonbeslag legde, zodat hij op dat moment geen achterstand had.

Dit betekent dat verzoeker op het moment dat hij de brief van 9 april 2015 kreeg, de inning al niet meer kon voorkomen, omdat hij een betalingsachterstand had van € 24,96. Hiervoor was hij gewaarschuwd in de brief van 2 juni 2014. Maar in deze brief staat niet dat dat ook betekent dat meteen loonbeslag wordt gelegd. Het LBIO had verzoeker hiervoor dan ook van te voren moeten waarschuwen en had contact met verzoeker moeten opnemen, op een moment dat loonbeslag nog te voorkomen was geweest.

Los hiervan, ook in de situatie waarin het LBIO verzoeker wel tijdig zou hebben gewaarschuwd, moet de maatregel van loonbeslag in verhouding staan tot het beoogde doel. Immers, de werkgever wordt op de hoogte gesteld van het feit dat een werknemer de alimentatie niet betaalt en dit kan een pijnlijke situatie opleveren. Daarom mag het leggen van loonbeslag geen automatisme zijn, omdat het LBIO immers een ander middel heeft, te weten de verplichting van de betalingsplichtige om zes maanden aan het LBIO te betalen. Op deze manier kan de betalingsplichtige aantonen dat zijn betalingsgedrag verbetert. Zoals hiervoor is vermeld is dit een van de doelstellingen van het LBIO. Als het LBIO direct loonbeslag legt, krijgt de betalingsplichtige niet de kans om zijn gedrag te verbeteren. In situaties waarin een betalingsplichtige een zodanige betalingsachterstand heeft die versneld moet worden afgelost, kan loonbeslag uiteraard wel een middel zijn om versnelde aflossing af te dwingen. Deze situatie was hier niet aan de orde, omdat verzoeker geen betalingsachterstand had op het moment dat het LBIO loonbeslag legde: hij had de (geringe) achterstand die op 9 april 2015 bestond en die de aanleiding vormde voor tussenkomst van het LBIO, op 29 april 2015 al aantoonbaar aangezuiverd. Zijn betaling voor de volgende maand heeft het loonbeslag gekruist.

Door zonder meer loonbeslag te leggen bij de overname van de inning en zich niet af te vragen of er een reden was om van dit beleid af te wijken, heeft het LBIO niet het maatwerk geleverd dat in dit geval mocht worden verwacht.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk

De informatieverstrekking

Het vereiste van goede informatieverstrekking houdt in dat de overheid ervoor zorgt dat de burger de juiste informatie krijgt en dat deze informatie klopt en volledig en duidelijk is. Zij verstrekt niet alleen informatie als de burger erom vraagt, maar ook uit zichzelf. Dit betekent dat het LBIO verzoeker duidelijk moet informeren, zodat over deze informatie geen misverstanden ontstaan.

Verzoeker klaagt erover dat het LBIO hem niet heeft laten weten dat het opheffen van het loonbeslag betekende dat de inning bleef gehandhaafd. Hij geeft hierover aan dat hij uit de brief van het LBIO van 30 juni 2015 heeft afgeleid dat de inning was geëindigd omdat het loonbeslag was opgeheven. Het LBIO geeft in deze brief aan dat het niet te snel was overgegaan tot inning middels loonbeslag en dat het loonbeslag was opgeheven.

Zonder nadere informatie kan dit zo worden uitgelegd dat met het beëindigen van het loonbeslag ook de inning is geëindigd. Hierbij komt dat het LBIO evenmin op of direct na 8 mei 2015 aan verzoeker heeft laten weten dat het loonbeslag was opgeheven en wat dit voor de inning betekende. Het LBIO moet ervoor zorgen dat de informatie niet voor verschillende uitleg vatbaar is. Het LBIO had dan ook duidelijker moeten aangeven dat met het eindigen van het loonbeslag niet ook de inning is geëindigd.

De Nationale ombudsman merkt op dat de brieven van het LBIO aan verzoeker standaardteksten inhouden die geschikt zijn voor de algemene situatie, maar onvoldoende zijn toegespitst op verzoekers situatie waarin het LBIO direct de inning overneemt zonder hem de gelegenheid te bieden om de achterstand in te lopen. Dit blijkt onder andere uit de brieven van 9 april 2015 (waarin zowel een termijn staat van 14 dagen als 21 dagen die volgens het LBIO eerder genoemd is wat niet het geval is) van 6 mei 2015 aan verzoeker (waarin zowel wordt gesproken over loonbeslag als over een betaling aan het LBIO) en in de brief van 9 mei 2015 aan verzoekers werkgever (waarin in de brief zelf het maandelijkse bedrag aan alimentatie is genoemd, en in de bijlage bij deze brief dat het beslag alle gelden boven de beslagvrije voet omvat en ook een maandelijkse inhouding van het dubbele bedrag aan alimentatie).

Hieruit volgt dat de informatieverstrekking onvoldoende duidelijk geweest.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

CONCLUSIE

De klacht over de onderzochte gedraging van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen te Rotterdam is gegrond ten aanzien van:

- het leggen van loonbeslag wegens strijd met het vereiste van maatwerk en
- het informeren van verzoeker over het opheffen van het loonbeslag, wegens strijd met het vereiste van goede informatieverstrekking.

De klacht over het overnemen van de inning is niet gegrond.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

ACHTERGROND

1. Boek 1 Burgerlijk Wetboek

Artikel 408:

"1. Een uitkering tot voorziening in de kosten van verzorging en opvoeding of tot voorziening in de kosten van levensonderhoud en studie, waarvan het bedrag in een rechterlijke beslissing (...) is vastgelegd, wordt ten behoeve van de minderjarige aan de ouder die het kind verzorgt en opvoedt (...) betaald.

2. Op verzoek van een gerechtigde (...) neemt het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen de invordering van de onderhoudsgelden op zich. De executoriale titel wordt daartoe door de onderhoudsgerechtigde in handen gesteld van dit Bureau. De overhandiging daarvan machtigt het Bureau tot het doen van de invordering, zo nodig door middel van executie.

3. Kosten van invordering door het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen worden verhaald op de onderhoudsplichtige, onverminderd de kosten van gerechtelijke vervolging en executie. (...)

4. Tot invordering op verzoek van een onderhoudsgerechtigde wordt slechts overgegaan, indien de gerechtigde ter gelegenheid van de indiening van het verzoek aannemelijk heeft gemaakt dat binnen ten hoogste zes maanden voorafgaande aan de indiening van het verzoek de onderhoudsplichtige ten aanzien van ten minste één periodieke betaling tekort is geschoten in zijn verplichtingen. In deze gevallen geschiedt de invordering van bedragen die verschuldigd zijn vanaf een tijdstip van ten hoogste zes maanden voorafgaande aan de indiening van het verzoek.

5. Alvorens tot invordering met verhaal van kosten over te gaan wordt de onderhoudsplichtige bij brief met bericht van ontvangst in kennis gesteld van het voornemen daartoe en de reden daarvoor, alsmede van het bedrag inclusief de kosten van invordering. Het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen wordt bevoegd tot inning over te gaan op de veertiende dag na de verzending van de brief.

(...)

13. Met uitzondering van de leden 1 (...) is dit artikel van overeenkomstige toepassing op de ten behoeve van een echtgenoot of geregistreerd partner bij rechterlijke uitspraak vastgestelde uitkering tot levensonderhoud, (...)"

2. Rapport Nationale ombudsman 2010/051 van 17 maart 2010

In dit rapport is aan de orde dat de alimentatiegerechtigde drie maal binnen een half jaar (tussen mei en oktober) een inningsverzoek had ingediend bij het LBIO, omdat hij een aantal keren de indexering niet betaalde. Het LBIO had verzoeker, de alimentatieplichtige, meermalen in staat gesteld de alimentatie alsnog rechtstreeks te voldoen. De derde maal gaf het LBIO verzoeker niet de mogelijkheid om de achterstand alsnog aan de alimentatiegerechtigde te voldoen, maar mocht verzoeker alleen aantonen dat er geen achterstand in de betaling bestond. Omdat hij hieraan niet voldeed (de

achterstand was € 11,44) nam het LBIO de inning over. In dit rapport wordt geen melding gemaakt van een incassomaatregel als loonbeslag.

In dit rapport heeft het LBIO over de werkwijze het volgende aangegeven:

"Regelgeving

Conform artikel 1:408 lid 5 BW dient het LBIO alvorens tot invordering met verhaal van kosten over te gaan de alimentatieplichtige in kennis te stellen van het voornemen daartoe en de reden daarvoor. Het LBIO wordt verder bevoegd tot invordering over te gaan op de veertiende dag na de verzending van de brief. Uit dit artikel blijkt niet dat het LBIO de alimentatieplichtige de gelegenheid dient te verschaffen om de achterstand alsnog te voldoen. Wel dient het LBIO de alimentatieplichtige 14 dagen van te voren in te lichten over het voornemen om tot inning van de kinderalimentatie met de bijbehorende opslagkosten over te gaan.

Beleidsregel

Het LBIO hanteert echter het beleid dat het een betalingsplichtige *in normale omstandigheden* wel eerst de gelegenheid geeft om alsnog te betalen. Dit heeft uiteraard een praktische achtergrond. Het is toch de bedoeling van de wetgever geweest dat de betaling zoveel mogelijk onderling door ex-partners wordt geregeld. Het LBIO geeft met de eerste aanschrijving - waarna ongeveer twee derde van de betalingsplichtigen alsnog onderling en rechtstreeks betaalt en daarmee inning via het LBIO voorkomt - invulling aan zijn maatschappelijk rol. Met het oog op het niet verder verstoren van de relatie tussen ex-echtelingen is het dus gewenst om niet zonder meer in te grijpen en direct de inning over te nemen. Het LBIO meent echter dat in bijzondere omstandigheden een uitzondering op dit uitvoerend beleid gerechtvaardigd is.

Het LBIO heeft ook als taakstelling om ervoor te zorgen dat betalingsplichtigen die onvoldoende betalingsdiscipline aan de dag hebben gelegd, in het vervolg wel tijdig en volledig hun alimentatieverplichtingen te laten nakomen. Om die reden heeft het LBIO ervoor gekozen om in het geval er binnen twee jaar driemaal een verzoek tot overname van de inning binnenkomt en al die keren pas betaald werd na interventie van het LBIO maar zonder dat de inning werd overgenomen, bij een volgend verzoek de alimentatieplichtige nog slechts de kans te geven aan te tonen dat er tijdig was betaald. De alimentatiegerechtigde heeft immers geen belang bij een zekere mate van vrijblijvendheid wat betreft de tijdigheid van betalingen en om die reden is gekozen voor bovenstaand beleid."

De Nationale ombudsman overwoog over het beleid van het LBIO om verzoeker bij het derde betalingsverzoek niet meer de gelegenheid te geven de achterstand te betalen als volgt:

"Het LBIO heeft - gemotiveerd - aangegeven dat het een betalingsplichtige in normale omstandigheden de mogelijkheid biedt om alsnog te betalen. Uitzondering op dit uitvoerend beleid is naar de mening van het LBIO gerechtvaardigd als sprake is van

bijzondere omstandigheden. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer er binnen twee jaar driemaal een verzoek tot overname van de inning bij het LBIO binnenkomt en pas betaald wordt na interventie van het LBIO. Naar de mening van de Nationale ombudsman handelt het LBIO hiermee niet onredelijk. Immers, één van de doelstellingen van het LBIO is om het betalingsgedrag van een betalingsplichtige te veranderen en dit verbetert niet wanneer het LBIO een betalingsplichtige keer op keer in de gelegenheid stelt om alsnog de achterstallige alimentatie rechtstreeks aan de alimentatiegerechtigde over te maken. Hieraan ligt de gedachte ten grondslag dat de nakoming van financiële verplichtingen tussen ex-partners na een echtscheiding zoveel mogelijk moet worden gerealiseerd. Dit is niet alleen in het belang van de alimentatiegerechtigde, van wie de financiële zelfstandigheid zal worden bevorderd door het nakomen van de onderhoudsplicht. Het is ook een algemeen, maatschappelijk belang dat een rechterlijke uitspraak wordt nagekomen en dat bij niet nakoming de vastgestelde alimentatie, desnoods door tussenkomst van het LBIO, wordt geïnd. Het is onder meer ook om die reden dat de wetgever heeft bepaald dat er na de overname van de inning, ook nog zes maanden opslagkosten aan het LBIO moeten worden betaald. Pas na overname van de inning door het LBIO waarbij tevens opslagkosten bij de betalingsplichtige in rekening gebracht worden, wordt in voorkomende gevallen pas daadwerkelijk de druk gevoeld om aan de alimentatieverplichting te voldoen. Het is blijkbaar een heel effectief middel om het betalingsgedrag te verbeteren.

Uit het voorgaande volgt dat het LBIO naar het oordeel van de Nationale ombudsman op terechte gronden de inning van de alimentatie heeft overgenomen. Het LBIO heeft verzoeker meermalen in staat gesteld de alimentatie alsnog rechtstreeks aan S. te voldoen maar heeft bij brief van 17 juli 2008 uitvoering gegeven aan het beleid dat verzoeker niet nogmaals hiertoe in de gelegenheid zou worden gesteld. De Nationale ombudsman is van oordeel dat het LBIO niet in strijd met het redelijkheidsvereiste heeft gehandeld. Dat het hierbij ging om een achterstallig bedrag van slechts € 11,44 doet hieraan niets af."